Betänkande KoUB 10/2026 rd─ RP 125/2026 rd

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om enskilda vägar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om enskilda vägar (RP 125/2026 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- specialsakkunnig Laura Rantanen, kommunikationsministeriet
- specialsakkunnig Leena Lehtinen, Transport- och kommunikationsverket
- jurist Katri Nuuja, Trafikledsverket
- forstdirektör Marko Mäki-Hakola, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- utvecklingschef Johanna Vilkuna, Finlands Kommunförbund
- verkställande direktör Simo Takalammi, Vägföreningen i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- Södra Savolax landskapsförbund
- Nyslotts stad
- Trafikskyddet
- Finnpilot Pilotage Ab
- Skogsindustrin rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om enskilda vägar ändras.

Propositionens mål är att underlätta väglagens förvaltning och beslutsfattande och på så sätt främja en effektiv väghållning när det gäller enskilda vägar samt att öka trafiksäkerheten på enskilda vägar och stärka vägdelägarnas rättssäkerhet.

Enligt propositionen ska vägdelägare få lättare tillgång till vissa handlingar som gäller väglaget och dess organ. Det föreslås att beslutsförfarandena i samband med att väglag bildas och ändras

ska preciseras. Väglagets verkställande organ åläggs skyldighet att föra en delägarförteckning. Vägdelägarnas möjlighet att motsätta sig placering av samhällstekniska anordningar på ett vägområde ska enligt förslaget begränsas till endast huvudledningsprojekt i vägens riktning.

Det föreslås att paragrafen om uttag av vägavgift och bruksavgift preciseras så att möjligheten att anföra grundbesvär enligt lagen om verkställighet av skatter och avgifter vid felaktig debitering av vägavgifter utesluts.

Dessutom föreslås det att behörigheten vid förrättning av enskild väg utökas så att det vid förrättningen kan bestämmas att avstängningsanordningar som har placerats ut olagligt ska avlägsnas.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2027.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Kommunikationsutskottet välkomnar propositionen och dess syften. Det är motiverade och behövliga mål att göra väglagens förvaltning och beslutsfattande smidigare, att förtydliga och precisera regleringen och att bland annat stärka vägdelägarnas rättsskydd. Enligt utredning har propositionen också trafiksäkerhetsfrämjande effekter.

Utskottet ser det som mycket viktigt att lagstiftningen om enskilda vägar motsvarar behoven i praktiken och stöder väglagens möjligheter att sköta underhållet och utvecklingen av vägarna. Även i fortsättningen är det nödvändigt att aktivt bevaka lagstiftningens konsekvenser, mer allmänt hur bestämmelserna om enskilda vägar fungerar och vilka problem som påträffas vid tillämpningen.

För att stärka vägdelägarnas rättsskydd föreslås det att det krävs ett enhälligt beslut av de delägare som är representerade vid vägdelägarnas konstituerande stämma för att ett väglag ska kunna bildas vid stämman. Enligt den utredning som utskottet fått motsvarar detta också den tolkning av den gällande regleringen som har omfattats i rättspraxis.

De enskilda vägarnas betydelse och finansiering

Utskottet framhåller att de enskilda vägarna har stor betydelse i vårt trafiksystem. Enskilda vägar är nödvändiga särskilt för boendet i glesbygden, näringslivets verksamhetsförutsättningar och smidiga transporter. De enskilda vägarnas betydelse framhävs bland annat när det gäller transporter inom jord- och skogsbruket samt industrin. I synnerhet verksamheten inom skogsbruket och skogsindustrin förutsätter ovillkorligen ett fungerande nät av enskilda vägar som är i tillräckligt gott skick. Dessutom är de enskilda vägarna viktiga för försörjningsberedskapen och säkerheten.

Utskottet välkomnar att regleringen preciseras så att ställningen för vajerfärjor och färjor på enskilda vägar som en del av lagen om enskilda vägar och lagens tillämpningsområde förtydligas. Vajerfärjeförbindelserna är viktiga särskilt med tanke på tillgängligheten i skärgårdsområden och andra områden som är splittrade på grund av sjöar och vattendrag. Vajerfärjorna säkerställer lokalbefolkningens dagliga rörlighet och är i många områden nödvändiga också för det lokala näringslivets funktion.

Utskottet fäster allmänt uppmärksamhet vid utmaningarna i samband med finansieringen av enskilda vägar. Väglagens möjligheter att svara för kostnaderna för underhåll och grundliga förbättringar är på många håll begränsade. De stigande kostnaderna och de ökande underhållsbehoven för enskilda vägar ökar problemen att få tillräcklig finansiering. Enligt utredning är finansieringssituationen i många fall utmanande särskilt i fråga om långa enskilda vägar och väglag med få delägare.

Utskottet ser det som angeläget att fästa uppmärksamhet vid en tillräcklig finansiering av enskilda vägar. Att nätet av enskilda vägar hålls i gott skick är viktigt inte bara för det lokala boendet och näringslivet, såsom i synnerhet skogsindustrin, utan också mer allmänt för samhällets funktionsförmåga och försörjningsberedskapen. Tillräcklig finansiering är en central förutsättning för underhållet och utvecklingen av nätet av enskilda vägar. Utskottet betonar att de enskilda vägarnas betydelse bör beaktas vid utvecklingen av trafiksystemet och i finansieringsbesluten.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 125/2026 rd utan ändringar.

Betänkande KoUB 10/2026 rd

Helsingfors 8.10.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jouni Ovaska cent
vice ordförande Timo Furuholm vänst
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Marko Asell sd
medlem Heikki Autto saml
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Aleksi Jäntti saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Mauri Kontu cent
medlem Mats Löfström sv
medlem Anna-Kristiina Mikkonen sd
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Martin Paasi saml
ersättare Tomi Immonen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.